

Andøy Kommune

KOMMUNESTYRET 11.12.17

Tillegg til sak 113/2017 – Andøy Havn KF- Budsjett 2018

- **Notat Envidan Momentum AS til Andøy Havn KF ang. selvkost avløpsavgift**

1 Budsjett for anløpsavgift 2018

1.1 Innledning

EnviDan Momentum AS (heretter kalt Momentum) har på oppdrag fra Andøy Havn utarbeidet budsjett for 2018 for de selvkostregulerte virksomhetsområdene anløpsavgift og havnerenovasjon.

Selvkost innebærer at kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Havnen har ikke anledning til å tjene penger på de selvkostregulerte virksomhetsområdene. For å sørge for at dette ikke skjer må havnen, før hvert regnskapsår, utarbeide et budsjett som hjelp til å sette hensiktsmessige gebyrer. Videre må havnen utarbeide en selvkostkalkyle som viser selvkostregnskapet for det enkelte gebyrområdet etter hvert regnskapsår. I selvkostkalkylen inngår regnskapsmessige driftsinntekter, driftsutgifter eksklusiv regnskapsmessige avskrivninger, kalkulatoriske avskrivninger og rentekostnader.

Det er en rekke faktorer som Andøy Havn ikke rår over i forhold til hva selvkostresultatet for det enkelte år vil bli. De viktigste faktorene er budsjettårets forventede kalkylerente (3-årig statsobligasjonsrente + 1 %-poeng), gjennomføringsevne på planlagte prosjekter (kapasitetsbegrensninger internt og eksternt), samt (uventede) inntekter fra kundene. I sum fører dette til at det er utfordrende å treffe med budsjettet.

EnviDan Momentum er landets ledende aktør på alt innen selvkost på kommunale betalingstjenester og havnevesen og har mer enn 13 års erfaring som rådgiver og programvareleverandør innenfor selvkostområdet. Per i dag benytter over 280 norske kommuner og IKS-er Momentum sitt selvkostverktøy.

2 Lovverk, hjemler og retningslinjer

2.1 Anløpsavgift

Anløpsavgift er den eneste avgiften som kan fastsettes og kreves inn med hjemmel i havne- og farvannsloven, hvor det i § 25, 1. ledd står skrevet:

«Kommunen kan i forskrift bestemme at det for fartøy som anløper havn i kommunen, skal betales anløpsavgift til kommunen. Anløpsavgiften skal bare dekke kommunens kostnader ved utøvelse av offentlig myndighet med hjemmel i denne loven med forskrifter, samt kostnader til å legge til rette for sikkerhet og fremkommelighet i kommunens sjøområde, så langt slike kostnader ikke kan dekkes inn ved betaling for tjenester som ytes i havnen. I forskriften kan det også fastsettes rabattordninger.»

Navnet på avgiften innebærer ikke at avgiften kan dekke inn alle kostnader som havnen har i forbindelse med et anløp, noe som tydelig fremgår av § 25 ovenfor. Ordet «anløp» er bare et uttrykk for hva som utløser betalingsplikt. Nærmere konkretisering av hvilke kostnader som kan inngå i anløpsavgiften finnes i *forskrift 20. desember 2010 nr. 1762 om kommunenes beregning og innkreving av anløpsavgiften*. Forskriftens § 3, jf. havne- og farvannslovens § 25, er gjengitt nedenfor.

«§ 3. (kostnader som dekkes av anløpsavgiften)

Anløpsavgiften skal bare dekke kommunens kostnader knyttet til sikkerhet og fremkommelighet i kommunens sjøområde, samt utøvelse av offentlig myndighet med hjemmel i eller i medhold av havne- og farvannsloven. Dette kan være kostnader til navigasjonsinnretninger, investeringer og vedlikehold i farleden, fjerning av hindringer i farvannet, oppsynsfunksjoner, isbryting og fastsettelse og håndhevelse av ordensforskrifter.

Felleskostnader til administrasjon skal beregnes og fordeles slik at anløpsavgiften bare belastes med sin relative andel av felleskostnadene.

Avskrivning og renter regnes som kostnad. Avskrivninger beregnes ved å fordele investeringskostnaden jevnt over investeringsens levetid. Ved intern finansiering kan det beregnes kalkulatorisk rente begrenset oppad til effektiv rente på statsobligasjoner med tre års gjestående løpetid tillagt ett prosentpoeng.

Kostnader som kan dekkes av saksbehandlingsgebyr etter havne- og farvannsloven § 6 eller gebyr for kontrolltiltak og tilsyn etter havne- og farvannsloven § 54, samt kostnader som refunderes av andre, skal holdes utenfor beregningsgrunnlaget.

Ved tvil avgjør Kystverket hvorvidt en kostnad kan dekkes av anløpsavgiften.»

Havnene velger selv om de vil kreve inn anløpsavgift. Anløpsavgiften skal ikke gi økonomiske overskudd. Eventuelle overskudd må avsettes til fond og disponeres over påfølgende år, jf. forskriftens § 7 og retningslinjene for selvkost. I Kommunal- og moderniseringsdepartementets *Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14)*, kapittel 7.1, gis det følgende veiledning for håndtering av overskudd, underskudd og fond:

«Kommunen kan framføre et overskudd fra selvkosttjenesten til et senere år (innenfor en viss periode). I praksis skjer dette gjennom et bundet selvkostfond. Selvkostfondets funksjon er å håndtere svingninger i inntekter og kostnader mv. slik at gebyrene kan holdes mer stabile.

[...] Et positivt resultat (overskudd) skal avsettes til bundet driftsfond (selvkostfond). Et negativt resultat (underskudd) skal motregnes selvkostfondet i den utstrekning det er midler på fondet.

[...] Et negativt selvkostresultat (underskudd) kan bare fremføres mot fremtidige overskudd dersom gebyrområdet gjennom lov eller kommunestyrevedtak skal ha full kostnadsdekning.

[...] Også i selskapsregnskapet skal overskudd på selvkost avsettes til fond (egenkapital med restriksjoner).

[...] Det er et rettslig skille mellom gebyrene for ulike tjenester. Gebyrinntektene fra de ulike områdene skal finansiere de respektive formålene. Hvert selvkostområde skal ha sitt eget selvkostfond, slik at gebyrene for den enkelte selvkosttjeneste lett kan kontrolleres. Det er ikke anledning til å slå sammen fond for ulike tjenester.»

2.2 Skipsrenovasjon

Renovasjonstjenesten i havnene er regulert av forurensningsloven. I § 34, 1. ledd står det skrevet følgende:

«[...] Kostnadene skal fullt ut dekkes inn gjennom gebyrene. [...] gebyret [må] ikke overstige kommunens kostnader.»

På renovasjon er det med andre ord et lovbestemt krav om full kostnadsdekning, samtidig som gebyrene ikke kan overstige kostnadene (selvkost) som havnen har på tjenesten. I motsetning til anløpsavgift og saksbehandlingsgebyr, der det er lovmessig adgang til å subsidiere eventuelle underskudd, stilles det altså krav til at eventuelle underskudd på renovasjonstjenesten må fremføres til inndekning gjennom påfølgende år.

Overskudd skal avsettes til selvkostfond og disponeres gjennom påfølgende år, på samme måte som håndteringen av overskudd på anløpsavgift og saksbehandling.

3 Forutsetninger

3.1 Driftskostnader

Andøy Havn sitt driftsregnskap er lagt til grunn for de årlige beregningene av direkte og indirekte kostnader. Det er gjort en svært grundig gjennomgang av regnskapet for 2016 for å avklare hvilke inntekter og kostnader som hører inn under alle de ulike virksomhetsområdene i havnen, herunder også anløpsavgift, skipsrenovasjon og saksbehandling. Noen av kostnadene er henført 100 % til ett enkelt område, mens andre kostnader er fordelt gjennom fordelingsnøkler som er basert på arbeidsfordelings skjema eller objektive anslag.

3.2 Anleggsregister

Havnens anleggsregister dokumenterer investeringenes restverdi og gjenværende levetid og danner grunnlaget for de kalkulatoriske kapitalkostnadene. Avskrivningstiden brukt i kalkylene utarbeidet av Momentum er identiske med havnens avskrivningstider.

3.3 Kalkylerente

Kalkulatorisk rentekostnad, eller alternativkostnad, er den avkastning havnen alternativt kan oppnå ved plassering av netto investeringsbeløp i markedet. I selvkostkalkylen skal kostnadene være uavhengig av finansieringsform. Derfor benyttes det i beregningene en kalkylerente framfor den faktiske renten som havnen står overfor.

Grunnlaget for de kalkulatoriske rentekostnadene (alternativkostnaden) for investeringer beregnes i selvkostmodellen ved å multiplisere anleggenes gjennomsnittlige restverdi i kalkyleåret (inngående balanser minus utgående balanser, delt på 2) for hvert enkelt selvkostområde. Dette grunnlaget multipliseres med årets kalkylerente. I tillegg beregnes det kalkulatoriske rentekostnader/renteinntekter på bundne driftsfond (selvkostfond) og fremførbare underskudd, etter samme prinsipp.

I henhold til forskrift om kommunenes beregning og innkreving av anløpsavgift (FOR-2010-12-20-1762) kan det beregnes kalkulatorisk rente oppad til effektiv rente på statsobligasjoner med tre års gjenværende løpetid tillagt ett prosentpoeng.

3.4 Resultater av budsjettarbeidet

Nedenfor presenteres resultatene av budsjettarbeidet for virksomhetsområdene anløpsavgift og havnerenovasjon. Budsjettet er basert på etterkalkylen for 2016 på hvert virksomhetsområde, og en prognose over hvordan 2017 forventes å se ut ved årsslutningen. For de fleste kontoartene forventes det ingen endringer i aktivitetsnivået, og budsjettet for 2018 er derfor satt basert på prosentvis framskrivning av prognosen for 2017. For enkelte kontoarter har man hatt ytterligere informasjon tilgjengelig og der er budsjettet for 2018 satt til et konkret beløp.

3.4.1 Budsjett Anløpsavgift

Tabellen nedenfor viser det forventede resultatet for 2017 i kolonnen «2017 Prognose» samt budsjettet for 2018 og videre utover i økonomiplanperioden.

Anløpsavgift	2016 Regnskaps- resultat	2016 Etterkalkyle selvkost	2017 Prognose	2018 Budsjett	2019 Økonomiplan	2020 Økonomiplan	2021 Økonomiplan
16522 3 Anløpsavgift	0	237 926	402 839				
Gebyrinntekter	0	237 926	402 839	567 751	583 469	545 303	552 790
Driftsinntekter	0	237 926	402 839	567 751	583 469	545 303	552 790
10**** Lønn	0	421 361	421 288	431 821	440 457	449 268	458 251
11**** Varer og tjenester	0	60 141	40 554	41 568	42 607	43 672	44 764
12**** Varer og tjenester	0	43 898	45 094	46 221	47 376	48 561	49 775
Direkte driftsutgifter	0	525 400	506 936	519 609	530 440	541 499	552 790
Direkte kapitalkostnader	0	0	0	0	0	0	0
Indirekte kostnader	0	0	0	0	0	0	0
Driftskostnader	0	525 400	506 936	519 609	530 440	541 499	552 790
+/- Korrigering av tidligere års feil i kalkyle		287 474					
+/- Andre inntekter og kostnader		287 474	0	0	0	0	0
+/- Bruk av/avsetning til bundne fond				-51 845	-63 028	0	0
+/- Overstyring bruk av/avsetning til selvkostfond				3 804		-3 804	
Tilskudd/subsidiering							
Resultat	0	0	-104 097	0	0	0	0
Kostnadsdekning i %	0,0 %	45,3 %	79,5 %	109,3 %	110,0 %	100,7 %	100,0 %
Selvkostfond 01.01		0	0	-104 974	-58 231	-4 365	-77
+/- Bruk av/avsetning til selvkostfond		0	-104 097	48 141	54 427	4 365	77
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond		0	-876	-1 398	-561	-77	-1
Selvkostfond 31.12		0	-104 974	-58 231	-4 365	-77	-1

Som det fremgår av tabellen forventes det at virksomhetsområdet Anløpsavgift går med 104.097 kroner i underskudd i 2017. Det er da forutsatt at Hurtigruten faktureres for siste halvår 2017 med en rabatt på 80 % på gjeldende gebyrregulativ. Dette gir en kostnadsdekning på 79,5%. Underskuddet avsettes som fremførbart underskudd som kan motregnes i påfølgende års overskudd.

	2017	2018
Anløpsavgift øvrige fartøy	237 926	237 926
Anløpsavgift Hurtigruten	164 913	329 825
Total Anløpsavgift	402 839	567 751

* Hurtigruten faktureres for andre halvår 2017 og hele 2018

Andøy Havn har ikke fakturert Hurtigruten siden 2012. Dette gjør at havnen historisk sett har gått med underskudd på forretningsområdet anløpsavgift. Dersom gebyrregulativet holdes uendret fra 2017 til 2018, men Hurtigruten faktureres med en rabatt på 80 % vil man gå med anslagsvis 48.142 kroner i overskudd i 2018 som bidrar til å redusere det fremførbare underskuddet.

Totalt utgjør hurtigruteskipene 115 792 BT per anløp. I tabellen nedenfor er BT per skip fordelt innenfor riktig kategori i gjeldende gebyrregulativ

	Sum BT per											
Hurtigruteskip	Trollfjord	Finnmarken	Nordnorge	Nordkapp	Polarlys	Kong Harald	Nordlys	Ricard	With	ipitsbergen	Vesterålen	Lofoten anløp
Total BT	16 151	15 690	11 386	11 386	11 341	11 204	11 204	11 204	7 344	6 261	2 621	115 792
BT intervall 1	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	3 300
BT intervall 2	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	3 300
BT intervall 3	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	6 600
BT intervall 4	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	8 800
BT intervall 5	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	621	10 621
BT intervall 6	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000		20 000
BT intervall 7	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	2 344	1 261		43 605
BT intervall 8	6 151	5 690	1 386	1 386	1 341	1 204	1 204	1 204				19 566

20.11.2017

Det er forutsatt at hvert hurtigruteskip har 56 årlige anløp (nord- og sørgående). Tabellene nedenfor estimerer at gjeldende gebyrregulativ ville gitt årlige inntekter på 1.649.127 kroner ved fakturering etter gjeldende regulativ. En rabatt på 80 % gir 329.825 kroner til fakturering.

Gebyrregulativ

Neste			Sum BT per anløp	Pris NOK/BT	Avgift per anløp	Brutto årlig avgift - 56 anløp per skip	Rabatt 80 %	Netto årlig avgift - 56 anløp per skip	
BT akkumulert	BT intervall	Pris NOK/BT							
300	300	0,56	BT intervall 1	3 300	0,56	1 848	103 488 -	82 790	20 698
600	300	0,51	BT intervall 2	3 300	0,51	1 683	94 248 -	75 398	18 850
1200	600	0,46	BT intervall 3	6 600	0,46	3 036	170 016 -	136 013	34 003
2000	800	0,39	BT intervall 4	8 800	0,39	3 432	192 192 -	153 754	38 438
3000	1000	0,26	BT intervall 5	10 621	0,26	2 761	154 642 -	123 713	30 928
5000	2000	0,215	BT intervall 6	20 000	0,215	4 300	240 800 -	192 640	48 160
10000	5000	0,215	BT intervall 7	43 605	0,215	9 375	525 004 -	420 003	105 001
20000	10000	0,154	BT intervall 8	19 566	0,154	3 013	168 737 -	134 990	33 747
			Sum			29 449	1 649 127 -	1 319 302	329 825

* Hurtigruten: Innrømmes 80 % rabatt

3.4.2 Budsjett Havnerenovasjon

Tabellen nedenfor viser det forventede resultatet for 2017 i kolonnen «2017 Prognose» samt budsjettet for 2018 og videre utover i økonomiplanperioden.

Renovasjon	2016 Regnskapsresultat	2016 Etterkalkyle selvkost	2017 Prognose	2018 Budsjett	2019 Økonomiplan	2020 Økonomiplan	2021 Økonomiplan
16513 2 Sjøpølavgift	0	8 592	144				
16513 3 Sjøpølavgift	0	43 299	25 582				
16513 4 Sjøpølavgift	0	5 934	6 246				
16513 6 Sjøpølavgift	0	38 110	11 832				
16513 7 Sjøpølavgift	0	13 617	6 729				
Gebyrinntekter	0	109 552	50 513	161 493	336 495	348 082	353 429
Driftsinntekter	0	109 552	50 513	161 493	336 495	348 082	353 429
10**** Lønn	0	198 755	198 721	203 889	208 781	214 001	219 351
11**** Varer og tjenester	0	27 833	19 129	19 607	20 000	20 400	20 808
12**** Varer og tjenester	0	13 852	14 186	14 541	14 104	13 881	13 271
Direkte driftsutgifter	0	240 441	232 036	237 837	242 885	248 082	253 429
Direkte kapitalkostnader	0	0	0	0	0	0	0
Indirekte kostnader	0	0	0	0	0	0	0
Driftskostnader	0	240 441	232 036	237 837	242 885	248 082	253 429
+/- Bruk av/avsetning til bundne fond				-223 656	-63 610	0	0
+/- Overstyring bruk av/avsetning til selvkostfond				300 000		-100 000	-100 000
Tilskudd/subsidiering							
Resultat	0	-130 889	-181 524	0	0	0	0
Kostnadsdekning i %	0,0 %	45,6 %	21,8 %	87,9 %	138,5 %	140,3 %	139,5 %
Selvkostfond 01.01		0	-131 991	-317 266	-397 246	-306 203	-205 420
+/- Bruk av/avsetning til selvkostfond		-130 889	-181 524	-76 344	97 248	106 203	105 420
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond		-1 102	-3 751	-3 636	-6 203	-5 420	-3 636
Selvkostfond 31.12		-131 991	-317 266	-397 246	-306 203	-205 420	-103 636

Som det fremgår av tabellen forventes det at virksomhetsområdet Havnerenovasjon går med 317.266 kroner i underskudd i 2017. Dette utgjør en kostnadsdekning på 21,8 %.

Inntektene for budsjett- og økonomiplanårene viser tabellen hva gebyrinntektene må være for at det fremførbare underskuddet skal benyttes i løpet av de neste fem årene. Som vist må gebyrene økes vesentlig.

Som beskrevet over er man pliktig til å ha 100 % selvkost for havnerenovasjon. Det er altså ikke lovlig å subsidiere området. Ved diskusjon i møtet var det litt uklart hvilke tjenester området faktisk består av og om inntektene faktisk stammer fra renovasjon. Det ble også nevnt at deler eller hele renovasjonsordningen faktureres av eksternt firma. Dersom det er tilfellet at hele renovasjonsordningen administreres, faktureres og utøves av eksternt firma behøver ikke havnen egen selvkostregnskap for ordningen. Dette må avklares av kommunen og havnen.

Med vennlig hilsen

Raymond Haga

Konsulent

Envidan Momentum AS